

Cirkulärnr: 1994:52
Diariernr: 1994:0601
Handläggare: Håkan Gustafsson
Avdsek: Internationella enheten
Datum: 1994-03-08
Mottagare: Kommunstyrelsen och länsförbunden
Rubrik: Medlemskapsförhandlingarna och kommunerna
Bilagor: Sammanställning och karta

Handläggare
Håkan Gustafsson

1994-03-08

Kommunstyrelsen
Länsförbunden

Medlemskapsförhandlingarna och kommunerna

Tisdagen den 8 mars 1994 ratificerades fördraget som öppnar vägen för svenskt medlemskap i EU. Under veckan förväntas också en särskild överenskommelse träffas som innebär att den svenska offentlighetsprincipen inte ska beröras av EU-medlemskapet. Det som formellt varit en regeringskonferens mellan EU-länderna och kandidatländerna är därigenom avslutad. Men behandlingen av det fördrag som slutits fortsätter såväl inom EU som i Sverige. I Sverige kommer det nu att ske en remissbehandling av avtalet och ett lagförslag som innehåller den lagstiftning som krävs för en svensk EU-anslutning (SOU 1994:10). En departementspromemoria som blir remissunderlag utarbetas nu inom regeringskansliet. Tidigare (december 1993) har regeringen föreslagit vissa grundlagsändringar till följd av ett EU-medlemskap.

Det anslutningsfördrag som ratificerats innehåller övergångsbestämmelser och undantag från EU:s regelverk. Därutöver kommer i departementspromemorian en särskild redovisning att göras om villkoren för EU-medlemskapet.

Efter remissbehandlingen skriver sedan regeringen en proposition med förslag om att riksdagen ska godkänna avtalet om svenskt EU-medlemskap. Propositionen kommer att behandlas av riksdagen efter folkomröstningen om EU-medlemskap.

På partiledarnivå diskuteras just nu tidpunkten för den svenska folkomröstningen. Alternativen är 19 juni, 18 september (i samband med riksdagsvalet) eller den 28 november.

Avtalet ska också godkännas av Europaparlamentet. Redan denna vecka ska utskotten i Europaparlamentet gå igenom avtalet (det handlar då framför allt om de överenskommelser som träffats i slutskedet av förhandlingarna). Under parlamentets majsession sker omröstningen i parlamentet och det krävs minst 260 ja-röster för att avtalet ska gå igenom. Bedömare anser att det finns en klar majoritet inom parlamentet för ett ja till avtalet. Samtidigt har nu en kapplöpning med tiden inletts eftersom all text i avtalet, inklusive omfattande bilagor ska översättas på alla officiella EU-språk före parlamentsbehandlingen.

Under de sista skälvande dygnen i medlemskapsförhandlingarna var det framför allt uppgörelsen om ekonomin som återstod att lösa för att en uppgörelse skulle komma till stånd.

För kommunerna var frågan om regionalstödet via EU:s strukturfonder en huvudfråga i slutförhandlingen, men indirekt hade givetvis frågan om hur stort EU-bidrag som kommer att belasta den offentliga ekonomin stort intresse också för kommunerna.

Utöver vissa detaljfrågor återstår nu en överenskommelse om Sveriges representation i EU:s beslutande organ.

Regionalstödet

Uppgörelsen som träffats innebär att den nationella regionalpolitiken får samma huvudinriktning och omfattning som i dag. Dessutom tillkommer ett bidrag från EU:s strukturfonder på ungefär 2,4 miljarder kronor per år. I själva fördraget behandlas inte det klarläggande Sverige nu fått vad gäller den nuvarande svenska regionalpolitiken. Den överenskommelsen bekräftas i stället i ett särskilt yttrande från kommissionen som är att vänta senare i vår.

Ett nytt så kallat målområde för EU:s regionalpolitik inrättas nu inom EU som ett resultat av förhandlingarna med de nordiska länderna. Målområden är grunden för överväganden om stöd från EU:s sociala fonder och fonden för regionalpolitiskt stöd. Sedan några år tillbaka samordnas dessa fonder inom den så kallade strukturpolitiken. Stöd kan ges till regioner/kommuner som uppfyller de uppställda kriterierna och insatserna samordnas till viss del nationellt. Förhandlingsresultatet blev att hela Norrlands inland eller 43 kommuner nu klassas som målområde 6. I några fall är det bara delar av kommunerna som berörs. Det nya mål 6-området motsvarar i rangordning EU:s högst prioriterade regionstöd, mål 1-stödet. Kriterierna för stöd är däremot annorlunda, beroende på att den regionala problembilden i Sverige inte är jämförbar med nuvarande EU-länders som framför allt baseras på regionala inkomstskillnader. Tidigare har EU:s målområden grupperats efter kri-

terierna 1 till 5b. Med nya medlemsländer där gles befolkning, transportavstånd, kallt klimat och små lokala marknader etc. påverkar kommunernas utvecklingsmöjligheter, behövdes ett nytt målområde. Nu kan EU också ge regionalstöd till kommuner i Norden som kommer att utsättas för ett konkurrenstryck från EU:s inre marknad.

De kommuner som ingår i det nya mål 6-området framgår av bifogade sammanställning och karta, **bilaga**. Inom området som sammanfaller med det svenska stödområdet 1 och 2, bor 450.000 invånare. Bidraget motsvarar 900 kronor per invånare. Det ska användas för "regional- och strukturutveckling" i de norra och mellersta delarna av landet. Det innebär 360 miljoner kronor per år. Finlands andel av denna nya stödform på 1,6 miljarder kronor är större eller cirka 1.100 kronor per invånare beroende på att Finland har lägre medelinkomst. Under en femårsperiod från 1995–1999 kommer området att tillföras närmare 2 miljarder kronor från EU:s budget. Sverige får totalt cirka 2,4 miljarder kronor per år från EU:s mål 2-6-områden. För att bidraget ska utgå krävs minst motsvarande satsning från svensk sida (additionalitetsprincipen). Det kommer att ställas krav på interkommunal samverkan såväl som på samverkan mellan kommuner och länsstyrelserna. Finansieringen kan vara statlig, kommunal eller privat. Det krävs också program som ska förhandlas med EU-kommissionen.

För mål 6-områden ska femåriga program upprättas. Kommunförbundet kommer nu att ta upp överläggningar med regeringen om samarbetsformerna mellan kommuner och stat inom EU:s strukturpolitik. Eftersom kommunerna förutsätts få en viktig roll för planering och dessutom för medfinansiering är det viktigt att kommunerna får ett betydande medansvar vid de regionala utvecklingsprogram som nu ska göras.

Stöd kan utgå för

- **infrastrukturinvesteringar**
- **utbildning och forskning**
- **teknikspridning**
- **företagsutveckling**
- **utveckling av turism**
- **åtgärder för att minska långtids- och ungdomsarbetslöshet**
- **stöd till jordbruk och landsbygdsutveckling.**

Sverige får också andra stödmöjligheter. Delar av landet kommer att tillhöra mål 2-5b-områden. Den indelningen är ännu inte gjord, men kriterierna för stöd är i korthet följande.

Mål 2

Målområde 2 är stödregioner som påverkats eller hotas av omfattande strukturförändringar inom industrin. Här kan stöd utgå för satsningar på

näringslivsutveckling, småföretagsutveckling, företagsservice, tekniköverföring m.m.

Mål 3

Målet är att bekämpa långtidsarbetslöshet och att integrera framför allt ungdomar på arbetsmarknaden. Insatserna koncentreras på utbildningsinsatser.

Mål 4

Inom det här målet görs insatser till följd av problem som uppstått genom strukturomvandling inom industrin eller sociala konsekvenser av andra samhällsförändringar. Insatserna gäller utbildning, omskolning, insatser för att skapa alternativ sysselsättning etc.

Mål 5b

Området omfattar framför allt den del av landet där andelen sysselsatta inom jord- och skogsbruk är stor och inkomsterna inom dessa näringar låga. Låg befolkningstäthet och/eller befolkningsminskning är kriterier för stöd.

Stödinsatserna kan gälla alternativ sysselsättning till jordbruk, turism, hantverk, kombinations-sysselsättningar, miljövårdande insatser etc.

Även i det här fallet krävs svenska program för att stöd ska utgå. Programmen ska därefter förhandlas med kommissionen innan den fattar beslut om pengar.

Både när det gäller mål 2 och mål 5b krävs nu svenska beslut om hur den geografiska avgränsningen ska se ut. När det beslutet är fattat i samråd med EU, kan de svenska kommunerna även i dessa regioner börja förbereda sig med programunderlag inför 1995.

Kommissionsinitiativ

Sverige kommer också att få del av de särskilda medel som EU-kommissionen disponerar för "egna initiativ". Det är initiativ vars syfte är att stärka den inre marknaden.

Stöden omfattar

- **gränsöverskridande samarbete**
- **landsbygdsutveckling**
- **sysselsättningskapande åtgärder**
- **åtgärder för att underlätta strukturomvandling.**

I det här programmet ryms en rad initiativmöjligheter som infrastruktur, småföretagsutveckling, kompetensuppbyggnad, insatser för handikappade, projekt för att underlätta för kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden etc. Innan det här programmet är fastställt återstår behandling i regionala kommittén och Europaparlamentet. Kommissionsinitiativen anses allmänt ha varit mycket framgångsrika under den föregående programperioden. Bland de mer kända programmen märks INTERREG.

Stödet kommer att gå till utsatta områden i olika delar av landet. Hur stödet kommer att fördelas är en fråga att lösa vid överläggningar med kommissionen.

Den nuvarande regionalpolitiken ska inte påverkas i sina huvudlinjer av avtalet. De instrument som används i dag kan tillämpas även vid ett medlemskap. Det innebär att lokaliseringsbidrag, utvecklingsbidrag, sysselsättningsbidrag, nedsatta socialavgifter och transportstöd även i fortsättningen blir en del av de svenska regionalpolitiska insatserna. Här återstår vissa kompletterande diskussioner mellan Sverige och EU som kommer att lösas under de närmaste månaderna.

Svenska platser i EU:s beslutande församlingar

Det svenska platsantalet i EU:s beslutande församlingar och de rådgivande organen regionala kommittén och ekonomiska och sociala kommittén återstår att lösa. Det här är en fråga som EU nu har begränsad tid på sig för att hantera. Frågan kommer att tas upp på nytt i samband med EU:s regeringskonferens 1996 då en större översyn görs av såväl EU-institutionerna som EU:s grundlag. En fråga som nu måste lösas är var gränsen för så kallade blockerande minoriteter i ministerrådet ska ligga. Om det blir för lätt att blockera beslut i ministerrådet till följd av att röstantalet ökar med fler medlemsländer, så kan EU riskera att drabbas av handlingsförlamning i beslutsprocessen. En blockerande minoritet uppnås i dag med 23 röster i ministerrådet. För kommunerna är platserna i Europaparlamentet och den från och med innevarande vecka fungerande nya EU-institutionen regionala kommittén av särskilt intresse. Parlamentsledamöter med bakgrund från den svenska kommunalpolitiken, liksom de platser som kommunerna genom Svenska Kommunförbundet kommer att kunna utse i regionala kommittén, öppnar vägen för en påverkan på framtida EU-lagstiftning.

Den ekonomiska uppgörelsen

Det är först efter en fyraårig övergångsperiod som Sverige kommer att betala full medlemsavgift. Sveriges nettobidrag till EU beräknas bli 6,75 miljarder kronor per år. Men under infasningsperioden blir nettobidraget

- **År 1 450 miljoner kronor.**
- **År 2 1,35 miljarder kronor**
- **År 3 5,85 miljarder kronor.**
- **År 4 6,52–6,75 miljarder kronor.**

Beräkningen bygger på en ecu-kurs på nio kronor.

Medlemsavgiften till EU består av fyra delar:

- 1 **Tullinkomster.**
- 2 **Jordbruksavgifter.**
- 3 **Avgifter baserade på BNI (bruttonationalinkomsten).**
- 4 **Momsavgift.**

Momsen står för ungefär hälften av EU:s intäkter från medlemsländerna.

Den svenska "rabatten" under infasningsperioden uppgår till cirka 10 miljarder kronor.

Jordbruk och fiske

Sverige deltar genom uppgörelsen i EU:s gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik från första dagen av ett medlemskap.

Jordbruksstöd kommer att utgå enligt tre olika kriterier:

- **Utsatta områden eller LFA-områden (Less Favoured Areas).**
- **Ett nytt EU-stöd som förkortas NAA, Nordic Agricultural Area.**
- **"Miljöstöd-nord". Miljöstödet väntas uppgå till 1,8 miljarder kronor. Det kommer bland annat att tillämpas för att hålla landskapet öppet.**

För att jordbruksstöd ska utgå krävs tillskott från svensk sida. Nuvarande Norrlandsstöd uppgår till 975 miljoner kronor och stödet kommer i fortsättningen att minst motsvara det beloppet. Bidragsandelen från EU till jordbruksnäringen är i vissa fall lägre än stödet från de regionalpolitiska fonderna. Det ställer därför betydande krav på svensk delfinansiering för att stöden ska utbetalas.

Som "mindre gynnade områden" räknas stora delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige, inklusive Gotland och norra Öland. Stödet kommer precis som inom nuvarande medlemsländer att utgå till omkring 50 % av jordbruksarealen. Stöd utbetalas som djurbidrag och/eller arealbidrag. Exakta gränser för stödområdet kommer att bestämmas i en fortsatt diskussion med EU-kommissionen.

Avtalet innebär att handelshindren för fisket till EU upphör. Det blir också möjligt att få EU-stöd från strukturfonderna för den svenska fiskerinäringen inklusive vårt vattenbruk.

Det svenska kravet om salmonellakontroll vid införsel av foder och levande djur har också uppfyllts i och med avtalet med EU.

Fritidsfastigheter

Sverige har fått en femårig övergångsperiod för vår nuvarande lagstiftning vid förvärv av fritidsfastigheter. Därefter får inte EU-medborgare diskrimineras vid köp av fritidshus i Sverige.

De EU-program som är av intresse för kommunerna genom ett EU-medlemskap kommer nu att sammanställas av Kommunförbundets internationella enhet.

Kommunförbundet inbjuder kommuner inom mål 6-området till en konferens på SAS Arlandia Hotel den 22 mars för praktisk information om hur kommunerna kan förbereda sig för att få del av strukturfondspengar.

Kommuner inom mål 2-5b-områden kommer senare att bjudas in till en motsvarande konferens så snart den geografiska indelningen är klar.

Frågor om avtalet kan förutom undertecknad besvaras av Christina Rydberg, internationella enheten, tfn 08-772 42 61, eller på frågor som gäller de regionalpolitiska stödformerna av Johan Carlström, tfn 08-772 43 77, eller Christer Nyqvist, tfn 08-772 43 35, båda på sektionen för regional- och näringspolitik.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Internationella enheten

Håkan Gustafsson

Bilaga
Sammanställning och karta